

Niets ontgaat ons

Janke Reitsma

Niets ontgaat ons

UITGEVERIJ GLB

Colofon

Copyright © 2022 voor deze uitgave

Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek Deventer

ISBN 9789036439985

NUR 301

Gedrukt op papier met FSC-certificaat

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Uitgeverij Grote Letter Bibliotheek, Postbus 583, 7400 AN Deventer

**Deze uitgave kwam tot stand in samenwerking met Uitgeverij Mozaïek, Utrecht © 2021
Ontwerp omslag: Roald Triebels**

Alle rechten voorbehouden

**Voor meer informatie of bestellen
www.boekenmetgroteletters.nl**

DE TOCHT (1)

Ik sloot mijn moeder op in haar slaapkamer. Eerst verpulverde ik bij het aanrecht in de keuken vier tabletten lorazepam tussen twee lepels en deed die met een schep suiker in haar thee. Ze had de hele ochtend al door het huis gelopen en naar de spreuken gekeken die ze een week geleden op witte A-4'tjes had afgedrukt en door de hele woonkamer met stukjes tape aan de muur had geplakt. Terwijl ze opgetogen vertelde over de kracht die van die woorden uitging en wat dat allemaal voor ons kon betekenen, dronk ze van de thee. Naarmate de tijd verstreek, werd ze stiller.

‘Ik ben ineens zo moe,’ zei ze.

‘Waarom ga je niet even liggen?’ vroeg ik.

‘Ach ja.’ Ze glimlachte. ‘Eventjes kan wel.’

Ze stond op van de keukenstoel en wankelde, greep met haar handen in de lucht, maar hervond haar evenwicht en liep in een onvaste lijn naar de gangdeur. Daar bleef ze even staan, met haar hoofd tegen de glas-in-loodruitjes, waardoor het gebroken licht van buiten haar gezicht verzachtte.

Ze moest op adem komen en zei dat ze dit

lang niet had gehad, dat er in haar hoofd plotseling een afslag was afgesloten en ze nu via een omleiding moest met van die akelige gele bordjes met een C erop of een A of wist zij veel wat er stond en ze kneep haar ogen even dicht, waarna ze me aankeek en vroeg of ik het misschien begreep. Ze deed allang geen moeite meer om haar hoofd en lijf te begrijpen. Ze constateerde dingen, maar legde geen verbanden meer sinds in haar gedachten alles onlogisch was geworden en ze niet in de toekomst leefde of in even geleden, maar enkel in het moment waarin ze zich bevond. Ik kon aan het doffe geluid waarmee ze vervolgens haar voeten op de traptreden zette, horen dat ik erg veel in haar thee had gedaan.

Ik bleef dicht bij haar en volgde haar met gespreide armen naar boven, alsof ze ieder moment achterover zou kunnen vallen en alsof ik haar dan zou kunnen opvangen en ik bracht haar naar het bed, waar het dekbed aan haar kant nog opengeslagen lag en waar de vouwen in het hoeslaken de plek aangaven waar ze eerder had gelegen.

Ze leunde zwaar op mijn arm toen ze ging zitten en boog zich voorover om haar sokken uit te trekken, maar haar handen trilden te erg.

‘Het zal toch niet weer *die* kant op gaan?’ vroeg ze.

‘Laat mij maar.’ Ik knielde voor haar neer en trok de katoenen sokken van haar voeten. Terwijl ik ze op de stoel naast haar nachtkastje legde, glimlachte ik naar haar, misschien wel omdat ik haar iets terug wilde geven voor wat ik haar zojuist had afgenomen. Maar toen ze teruglachte, verplaatste ik mijn blik en keek naar haar blote voeten. Schuld verbrak iedere verbinding.

Terwijl ze ging liggen en het dekbed over zich heen trok, liep ik naar het raam om het dicht te doen. Een stevige bries deed de half opgetrokken rolgordijnen tegen de kozijnen klapperen en de wind die in mijn gezicht blies, voelde warm. Heel even sloot ik mijn ogen en een moment lang overwoog ik het raam open te laten. Maar hoewel we afgelegen woonden, zou een toevallige voorbijganger haar geroep kunnen horen en dus deed ik het raam dicht en liet de rolgordijnen zakken.

Ik wilde weglopen zonder iets te zeggen, maar ging toch naar haar toe. Ze kneep even in mijn bovenarm toen ik een kus op haar voorhoofd drukte. In dat kleine ogenblik schoten allerlei gedachten door mijn hoofd over of ik

wel moest doen wat ik wilde doen en of het niet beter was te blijven en te wachten tot ze straks gewoon weer wakker werd, maar ik had er rekening mee gehouden dat deze gedachten zouden komen en ik moest ze weerstaan. Kon ik het haar maar uitleggen. Dat het niet om mij ging, niet om haar, niet om ons, maar alleen om Aukje.

Ik maakte mij van haar los en keek niet meer om. Zodra ik de kamer uit was, trok ik de deur dicht en draaide de sleutel om. Het ging stroef, omdat bij ons deuren nooit op slot werden gedaan. Ik trok de roestige sleutel uit het slot en liet hem in mijn broekzak glijden.

‘Koen!’

Dof explodeerde mijn naam achter de gesloten deur. Zo had ze me nog nooit geroepen – het klonk net zo machteloos als het gestommel in de slaapkamer en de klink die naar beneden ging, maar onverrichter zake terugsprong op zijn plaats. Ze bonkte op de deur, waar geen beweging in kwam. Het waren stevige deuren, zoals het hele huis stevig was gebouwd, tegen windstoten die van zee tegen het dak beukten. Tegen een flinke westerstorm.

Ik bleef op de overloop staan en luisterde naar het schurende geluid van de deurklink.

Soms stopte het even, dan begon het weer. Ik vond dat ik moest wachten tot het stil was aan de andere kant van de deur, want niets is erger dan niemand die je hoort.

‘Doe open!’ riep ma in een laatste poging, maar ik deed niet open. Ik fluisterde ‘sorry’ zonder dat ze me kon horen.

Toen ik daarna in mijn slaapkamer mijn rugzak inpakte, bewoog ik me alsof mijn geest er niet helemaal bij betrokken was. Ik had de meeste spullen vanochtend vroeg al verzameld en op mijn bed uitgestald. Alleen de kleren moesten er nog bij. Mijn handen sorteerden spullen, stopten ze in de tas, maar ik vergat direct weer wat ik erin had gedaan en hardop noemde ik alles op, om daarmee de gedachten aan ma te verdrijven. Regenjas, een setje schone kleding voor Aukje en mij, een handdoek, een extra trui voor Aukje, een fleecedeken voor de nacht, twee luiers, 2,5 liter water, medicijnen, een halve liter extra sondevoeding, zes mueslirepen, de Waddenzeekaart. Mijn handen beefden een beetje toen ik de koordjes van de tas straktrok, waarmee het grote vak werd afgesloten voordat de bovenflap met de gesp eroverheen viel. Mijn telefoon stopte ik in het voorste

vakje. Er was nog heel wat ruimte over en de rugzak was op de meeste plekken nog slap en ingedeukt, maar ik deed er niet meer in. Alles was gewicht.

In de badkamer poetste ik voor de spiegel mijn tanden. Het leek opeens alsof die gewoonte niet paste bij deze dag. Hij hoorde bij regelmaat, bij routine, bij alles laten zoals het was.

Mijn gezicht was bleek en ingevallen en mijn haren waren te lang. Ze hingen in plukken over mijn oren en bedekten mijn voorhoofd tot over mijn wenkbrauwen. Ik hield mijn haar met mijn hand naar achteren toen ik in de wasbak spuugde en een slok nam uit de stromende kraan. Ik liet het water een tijdje lopen, omdat het geluid ervan me geruststelde.

Voordat ik naar beneden ging, legde ik nog even mijn oor tegen het sleutelgat van ma's slaapkamerdeur. Ik hoopte dat ik haar ademhaling zou horen, maar het was stil.

Beneden stond de rotgans naast Aukje op de bank en ik zag direct dat hij de hele boel onder had gescheten, zijn groene langwerpige keutels lagen overal. Op het donkergrijze vloerkleed, op de leren bank, op Aukje. Hij keek me

met zijn zwarte ogen aan en hupte van de zitting naar de rugleuning, alsof hij wel wist dat hij zich niet in zijn eigen territorium bevond maar in het mijne, en precies op dat moment ontglipte hem weer een drolletje. Stom, ik was vergeten de achterdeur dicht te doen en ganzen kakken om de drie minuten.

‘Weg.’ Ik duwde het beest van de bank, waardoor hij op het vloerkleed terechtkwam en luid begon te roepen met ronde klanken zoals een rotgans dat doet, maar ik gaf hem een zet met mijn voet, waarna hij met zijn brede vleugels begon te slaan en een eindje verderop ging staan.

Aukje lag met haar hoofd tegen de armleuning van de bank, precies zoals ik haar er vanochtend na het opstaan had neergelegd, met een kussen tegen haar zij zodat ze er niet af kon vallen, al kon ze zich niet eens omrollen. Ze kon niets wat een gewone baby kon. Niet brabbelen en niet eten. Alleen huilen, dat deed ze zelfs als ze stil was nog steeds in onze hoofden.

De sondevoedingspomp naast Aukje sloeg in trage slagen lichtbruine vloeistof in haar maag. Het slangetje dat naar haar neus liep, had daardoor de kleur van zand en als je goed keek, kon